

Halászsati Lapok

A Magyar
Mezőgazdaság
melléklete

IX. évfolyam

2008/
október

A Haltermelők Országos Szövetsége és TermékTanácsa
információs és marketing hírlevele

SZERKESZTI: Szerkesztő Bizottság • FELELŐS SZERKESZTŐ: Hajtun György

Új állat-egészségügyi rendelkezők

A Haltermelők Országos Szövetsége és TermékTanácsa szeptember 30-án – a megszokott helyszínén, Agárdon, a Csutora Étterem különtermében – tartotta agronómusi értekezletét, tagi fórumát. A négy napirendi pont közül az első bizonyult a legfontosabbnak: az állat-egészségügyi jogszabályok változásai, s várható hatásuk a halgazdálkodásra. A második napirendi pont keretében a beküldött termésbecsléseket értékelte Tölg László, a szövetség főmunkatársa. A harmadik napirendi pont során Dr. Orosz Sándor ügyvezető elnök számolt be az érdekképviseleti munka aktuális ügyeiről, míg az utolsóban a tagszervezetek észrevételei, kérdései, javaslatai hangoztak el.

A tagi fórum – vagy ahogy ezt a tagság évente négy alkalommal hívja, a dinnyési agronómusi értekezlet – a szövetség azon fóruma, amelyhez az országos halfőző verseny mellett leginkább ragaszkodik a tagság. Volt olyan esztendő, amikor a rendezvények sokasága okán, miközben a tagság szinte éjjel-nappal együtt volt, elmaradt a dinnyési értekezlet, a tagok szavá tettek az elmaradást. Ehhez képest az idei értekezletre csupán negyven tag fogadta el a meghívást és jött el a csaknem százból, de több mint hatvanan voltak jelen a meghívott előadókkal, vendégekkel. Jó volna, ha a padosorok nem volnának ennyire hiányosak.

Már csak azért is, mert az idei rendezvény fő napirendi pontját Dr. Osvári László osztályvezető (FVM) tartotta, mégpedig a 127/2008. (IX. 29.) FVM rendeletről, amely a tenyésztett víziállatokra és az azokból származó termékekre vonatkozó állat-egészségügyi követelményekről és a víziállatokban előforduló egyes betegségek megelőzéséről, valamint az azok elleni védekezéséről szól. E rendelet előkészületi munkáiról már írtunk lapunkban, így a szövetség által lefolytatott egyeztetésekkel tisztában vannak az olvasók, ezért is hangoztak el hasznos szakmai kérdések az előadóhoz. Osvári László a végén hangsúlyozta, hogy csakis a szakmával együtt, a problémákat megbeszélve lehet előbbre lépni például a járványügyi kérdésekben.

Dr. Orosz Sándor ügyvezető elnök a rendeletről elmondta, hogy az egyeztetések során kérték a törvényalkotókat, hogy érthetőbb,

egyszerűbb rendelkezések születessenek, mivel első olvasatra bizony sokak számára nem volt értelmezhető, mit is akar a hatóság ezzel a rendelkezéssel. A végleges szöveg valamelyest érthetőbb, de érdemes mindenkinek figyelmesen elolvasnia a szeptember 29-én a Magyar Közlönyben megjelent teljes jogszabályt. A jogalkotók egyébként figyelembe vették a kéréseket, s a nem magyar viszonyokra vonatkozó, de a jogszabályi harmonizációs kötelezettség miatt mégiscsak megjelenítendő passzusokat a jogszabály végére, az utolsó paragrafusba gyűjtötték össze.

Az első és legfontosabb mondanója az volt az előadónak, hogy a jogszabály megjelenése azért vált szükségessé, mert az Európai Unióban megjelent egy új direktíva az állat-egészségügyi kérdésekről. A másik ok pedig az, hogy Magyarországon megjelent egy új törvény az élelmiszerlánc biztonságáról. E két dokumentum lefordítása, végrehajtásuk a szabályozása a tiszte az új FVM rendeletről. A kérdés az, hogy kell-e bármi újat tennie a halas gazdának e rendelet okán. A válasz egyértelműen nem, mivel nincs új bürokratikus eljárás. A szövetség tagjai, akik a korábbi regisztrációs kötelezettségeknek eleget tettek (ez az a bizonyos TIR), megfelelnek a rendelethez megfogalmazott kritériumoknak, s csak az újonnan belépő akvakultúrával foglalkozó vállalkozásoknak kell az új előírásokat betartaniuk. Az eredeti elképzelése a tárcának nem ez volt: új engedély-beszerezési rendszert szerettek volna kialakítani a TIR helyett, de ezt – a szövetség javaslatára – elvetették.

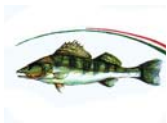
Tartalom:

Brüsszel jóváhagyta a magyar halászat támogatását	2
Keresleti halpiac várható	3
Kerekasztal az agrár-K+F-tevékenységről	4
Apajpusztai képeslap	4
A vízzel gazdálkodni kell!	5
Jubileum Gyomaendrődön	6
Bővül a tiszai halfesztivál	7
Az édesvíz stratégiai kincs	7
Az akvakultúra jelentősége	8

Ami a jogszabályokat illeti, az egyik legfontosabb rendelkezés az, hogy nincs kötelezően előírt vírusvizsgálat. Ez azonban csak látszatkönnyebbség, figyelmeztet az ügyvezető elnök, mert a magyar haltermelők biztonsági szempontjait figyelembe véve ez nem pozitív fejlemény. S ezért nem az új rendelet a felelős, hanem az EU új direktívája, amelyből a ponty tavaszi virémia betegségét kiemelte a kötelező vizsgálatok alól. De járványügyi fronton komoly új meglepetések érhetik a termelőket, ezért a rendelet az adott ország főállatorvosára bizza – felügyeleti program keretében – a kötelező vizsgálatok elrendelését. Ha ezt a tagállami intézkedést Brüsszelnek bejelentik és ott jóváhagyják, akkor ebben a helyzetben is azokat a szigorú előírásokat lehet alkalmazni, amelyek a bejelentési kötelezettségek alá vont betegségek esetében irányadóak. Érdemes tehát megfontolni, hogy az immár egy évtizede meglévő vírusvizsgálatokat abbahagyjuk-e. Ha ugyanis meg akarjuk követelni, hogy az országba csak tavaszivirémia-mentes élőhalat hozzanak be, akkor nekünk igazolnunk kell a virémia-mentességünket. S ha ezt igazoljuk, és mentes országnak számítunk, akkor jogunk van olyan állat-egészségügyi igazolást kérni az import élőhalnál, amelyben kérjük e vizsgálatok eredményét is.

Ebbe a körbe tartozik a KOI-herpeszvírus témaköre is. Ez a betegség korábban nem szerepelt a kötelező vizsgálati listán, most vi-

(Folytatás a 2. oldalon)

Új állat-egészségügyi rendelkezések

(Folytatás az 1. oldalról)

szont igen. A rendelet szerint – s ez is a szövetség álláspontja volt – az otthon, kedvtelésből tartott díszhalak kivételével a vízi díszállatokra is ugyanazokat az előírásokat kell betartani, mint bármely más akvakultúrában tartott hal esetében. Döntenie kell a tagságnak arról – mégpedig a nem túl távoli jövőben –, kísérletet teszünk-e arra, hogy az állat-egészségügyi jogszabályok alkalmazása szempontjából KOI-herpeszvírustól mentes tudjuk-e nyilvánítani Magyarországot vagy egyes halászati területi egységeit. Egyelőre meg kell próbálni történelmi alapon elérni a mentessé nyilvánítást, de ha ez nem menne, abban az esetben egy kétéves felügyeleti programot kell meghirdetni. Ennek alapfeltétele, hogy a szakma vállalja az ezzel járó költségeket, nevezetesen a vírusellenőrzési rendszer kialakítását, működtetését. A felügyeleti programot a főállatorvos indíthatja, de csak akkor kerül erre sor, ha a szakma kezdeményezi. A programot egyébként Brüsszellel is jóvá kell hagyatni. A végrehajtás értelme pedig, az, hogy az országba nem lehet majd olyan országból pontyot behozni, koi pontyot, amely nem rendelkezik mentességi igazolással.

A rendeletben sikerült érvényesíteni a

szövetség azon törekvését is, hogy – figyelemmel a halhoz értő állatorvosok meglehetősen szűk körére – olyan szakemberek is elláthassanak vízi állat-egészségügyi szolgálati teendőket, akik nem állatorvosok, de értenek hozzá. Így a jövőben a halászati mérnök és szakmérnök is elláthat ilyen feladatokat, bár ennek megvalósításának a jogi háttere még nem készült el.

A beküldött természetbecslések értékelése inkább piaci helyzetértékelésnek bizonyult, amely munkát segítette a Fehér Könyv megjelenése is. E napirendről azért nem szólnunk külön, mert a kibővített ügyvezetőségi ülésen készült anyag itt is megállja a helyét. Szó volt a támogatásokról: a ponty tenyészanyag de minimis-támogatását az érintettek csaknem teljes köre kézhez vehette, s megérkezett az agrár-környezetgazdálkodási program támogatása is. Nagy kérdés viszont az akq program jövője: az eddigiekhez képest pozitív fejleményről, előrelépésről nem tudott számot adni az elnök, de az FVM továbbra is reménykedik abban, hogy a francia elnökség alatti időszakra eső vidékpolitikai „health check”, vagyis felülvizsgálat lehetőséget teremt arra, hogy az EMVA terhére fizessék ki a támogatást. De nem kell kétségbe esni akkor sem, ha ez a forrásvita a hátrányunkra dől el, mert az elfogadott Halászati

Operatív Program kellő tartalékot adhat a vizes élőhelyek agrár-környezetgazdálkodási támogatási konstrukcióját kialakítani, finanszírozni. Ez persze új szabályozást, más feltételrendszerrel jelent, s végül is a fejlesztésekre fordítható források szűkülését vonná maga után.

Az értekezleten foglalkoztak az állami haltelepítési programmal is, amely körül elég sok a kérdőjel. A szakma egészen az a véleménye, hogy ez jó kezdeményezés, a természet iránt érzett felelősségét közösen tudja kimutatni az állam s a halas társadalom. Jó lenne, ha ez a végrehajtás menetében is hangsúlyosan megmutatkozna, s jó lenne, ha minden a nyilvánosság előtt zajlana, hangzott el a felszólalásokban. A halászoknak érdekük, hogy hal kerüljön azokba a vizekbe, ahol ez javulást hoz magával, s fontos, hogy a társadalom is így ítélje meg. Az elnök azt tartaná korrekt eljárásnak a közbeszerzés keretében zajló program során, hogy sarlatánok, nagy pénzzel rendelkező, piacot megzavaró nem szakmai befektetők ne vigyék el a 200 millió forint jelentős hányadát. Ezért javasolja a szövetség, hogy a pályázati kiírásban szerepeljen egy szakmai minimum ár, amely alatt a bejelentkezőkkel ne álljon szóba a pályázat bíráló bizottsága.

H. Gy.

Brüsszel jóváhagyta a magyar halászat támogatását

Az Európai Bizottság jóváhagyta a magyar Halászati Operatív Programot, amely a magyar halászat 2007–2013-as időszak közösségi támogatását teszi lehetővé. A programra rendelkezésre bocsátható teljes közkiadás 46 840 816 euró, ebből az Európai Halászati Alap (EHA, angolul EFF) keretében nyújtott uniós támogatás 34 850 860 eurót tesz ki.

Az EHA keretében nyújtott támogatásból 34 291 357 eurót a gyorsabb felzárkóztatásra szoruló, azaz a konvergencia-

régiók számára különítenek el, így az észak-alföldi régió, az észak-magyarországi régió, a dél-alföldi régió, a dél-dunántúli régió, a nyugat-dunántúli régió és a közép-dunántúli régió számára. E térségek támogatásához a nemzeti hozzájárulás 11 430 453 euró, vagyis a támogatások 75 százaléka uniós forrásból származik. Az EHA keretében nyújtandó támogatásból a nem konvergencia-régióknak számító Budapest és Pest megye által alkotott közép-magyarországi régió

559 553 euró támogatásban részesül, ami az ottani teljes összeg felét teszi ki.

A teljes kiadás csaknem 70 százalékát az akvakultúrák tenyésztési létesítmények modernizálására és építésére, a munkakörülmények javítására és a munkahe-lyek megőrzésére, illetve a halfeldolgozás termelékenységének és hatékonyságának a növelésére, a feldolgozó üzemek bővítésére és modernizálására, a vízi környezet védelmére költik Magyarországon.

Fejezet	Cím	Alcím	Jogcím csoport	Jogcím	Megnevezés	2009. évi előirányzat		
						Kiadás	Bevétel	Támogatás
12					XII. Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium			
	10				Fejezeti kezelésű előirányzatok			
		11			Vidékfejlesztési és halászati programok			
			3		Halászati Operatív Program			
				1	Akvakultúra, belvízi halászat és a halászati és akvakultúra termékek feldolgozása és forgalmazása (II. tengely)			255,0
					Működési költségvetés	255,0	191,2	
					Felhalmozási költségvetés	765,0	573,8	
				2	Közös érdekeket célzó intézkedések (III. tengely)			30,0
					Működési költségvetés	36,0	27,0	
					Felhalmozási költségvetés	84,0	63,0	
				3	Technikai segítségnyújtás (V. tengely)			15,0
					Működési költségvetés	36,0	27,0	
					Felhalmozási költségvetés	24,0	18,0	
					ÖSSZESEN	1200,0	900,0	300,0

Keresleti halpiac várható

Kibővített ügyvezetőségi ülést tartott szeptember 26-án a Haltermelők Országos Szövetsége és Terméktanácsa. Az eseménynek a Balatoni Halászati Zrt. adott otthont a siófoki székházban, s elsősorban a halászati termékek piaci helyzetét és jövőbeni kilátásait vitatták meg. A házigazda szerepét is betöltő Kiss György Károly, a Balatoni Halászati Zrt. elnök-vezérigazgatójának javaslatára az ügyvezetőség döntött arról, hogy a szövetség két témakörben – defrosztrált import termékek és a karácsonyi élő halvásárlás ügyében – írjon levelet az illetékes hatóságoknak, és sor kerüljön egy kommuniké kiadására is.

Dr. Orosz Sándor ügyvezető elnök összegzőképpen elmondta, hogy az ügyvezetőség értékelte a 2008. év végéig terjedő időszakra szóló piaci prognózisait. A vélemények és a hozzászólók szavaiból az derült ki, hogy a haltermékek piaca ez év utolsó negyedében keresletivé válik, mert miközben nőtt a kereslet a horgászpiacon, eközben kevesebb piaci ponty várható. Ennek oka a kedvezőtlen időjárás, mivel a szélsőséges hatások miatt a hal nem az elvárt és megszokott módon fogyasztotta a takarmányt, s ennek következtében a hal súlygyarapodása is elmaradt a kívánt mértéktől.

A termelőknek mindez annyiban pozitív jelzés, hogy a piaci áraknak emelkedniük kell, így talán mérsékelhető az előző években felhalmozódott veszteség mértéke. A keresleti piacnak köszönhetően semmi nem indokolja, hogy a haltermékeknél ne következzen be 10–15 százalékos áremelkedés. Az is jó hír, hogy új piacok nyíltak meg, elsősor-

zárterének megőrzéséért. Ezért hát a halászok maguk gyakran a más értékesítési helyeken – a saját értékesítésnél mindig – is ellenőrzéssel gondoskodnak arról, hogy olyan körülmények között kerüljön sor termékük eladására, értékesítésére, hogy amíg a hal az eladó akváriumában van, addig is jól érezze magát. Ha nem így tennének, akkor komoly veszteségeket kellene elkövetniük, mert a hal sérülne, pusztulna, s a vevő nem venné meg. Az élőhal árusítás elleni tiltakozás Brüsszelig elhallatszott. A szövetség arra törekszik, hogy a tiltakozó szervezetekkel közösen határozzák meg azokat a konkrét feltételeket, amelyek jók a halaknak, s amelyek nem sértik az állatvédő szervezetek még racionális, és nem túlfűtött érzelmeit. A megbeszélésre mindmáig nem került sor, ezért az ügyvezetőség úgy értékelte, a karácsonyi halvásár előtti időszak alkalmas arra, hogy felgyorsítsák a közös állásfoglalás kiadásának a folyamatát. Most azt

Kommuniké

A Haltermelők Országos Szövetsége és Terméktanácsa tagsági körének termelői és feldolgozói oldala áttekintette a halászati termékeknek a 2008. év végéig terjedő időszakra szóló piaci prognózisait. Annak ellenére, hogy a haltermékek piaci pozíciói az utóbbi években megváltoztak, vagyis a hazai tógazdaságok úgy végzik a termelésüket, hogy egész évben kiszolgálhassák a vevőket, továbbra is decemberben értékesítik a hazai termelés kétharmadát. A halfogyasztási szokások még mindig karácsonyhoz kötik a vásárlást, holott ma már köztudott, hogy a hal az egészséges étrend szerves része. A tógazdaságok pedig mindent megtesznek azért, hogy a népszerű ponty minél feldolgozottabb, konyhakész állapotban jusson el a vásárlóhoz.

Az év utolsó negyedében várhatóan kevesebb hal lesz, mert a hazai és a külpiacon kereslet nőtt. Elsősorban a horgászok igénye növekedett a ponty iránt, de élénk az érdeklődés a jó minőségű magyar ponty iránt a román vásárlók részéről is. Elmondható tehát, hogy a piac a haltermékek esetében keresletivé vált, ezért ajánlott a fogyasztóknak, hogy időben szerezzék be az ünnepi asztalra kívánt feldolgozott halalapanyagot. Ugyanakkor az is tény, hogy a termelők költségei jelentősen megemelkedtek – lásd takarmány, energia, munkabér –, ezért a haltermelők indokoltan tartanak egy 15 százalékos áremelést, amellyel kompenzálni lehet a termelési költségek növekedését. Ez azt jelenti, hogy a ponty 600 forintos kilónkénti átadási ára nyereséget nem, vagy csak kis mértékben hoz a termelőknek.

lefagyasztott, majd felengedett, Vietnamból származó halászati termékeket (ez az ún. defrosztrálás). Ez ebben a formájában biztos, hogy nem felel meg a mai magyar élelmiszerbiztonsági előírásoknak és követelményeknek. S az sem mellékes, hogy a fogyasztókat is becsapják ezzel a módszerrel, ezért a szövetség azt kéri az illetékesektől, hogy vizsgálják meg az eljárást és döntsék el, hogy megfelele-e a hazai jogszabályi előírásoknak. Másrészt, amennyiben az eljárás megfelelő, legalább annyit mindenképpen tegyen meg a kereskedő, hogy az áru címkéjén jelezze, ez nem friss termék, miután fagyasztott állapotból felengedett és újból lehűtött termékről van szó. Ez a termék ugyanis nem alkalmas arra, amire egy friss termék, nevezetesen újbóli fagyasztással hosszabb időre eltenni.

H. Gy.

FOTÓ: HAJTUN GYÖRGY

Siófokon ülésezett a kibővített ügyvezetőség

ban Romániából érdeklődnek a jó minőségű magyar ponty iránt. A magyar halászok hosszú idő óta most először kerültek abba a helyzetbe, hogy a vevők igyekeznek versenyt futni a jobb minőségű termékekért.

A másik két kérdés is alapvetően érinti a halászok és a fogyasztók viszonyát, s ezért is fontos az ügyvezetőség állásfoglalása. Köztudott, hogy a hazai élőhal árusítás körülményei miatt állatvédő szervezetek szót emeltek, őszintén szólva a szakma megrökönyödésére. A tógazdánál többet ugyanis senki sem tesz a hal egészségének, minél jobb kö-

szorgalmazza a szövetség, hogy a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztériummal és az állatvédő szervezetekkel minél hamarabb üljenek egy asztalhoz annak érdekében, hogy a karácsonyi halvásárt, a karácsonyi ünnepek hangulatát ilyen nemkívánatos felhangok ne zavarják meg.

Ugyancsak piaci jelenség, hogy egy olyan haltermék jelent meg a piacon – ez nem más, mint a vietnami pangazius – amelyik alkalmas arra, hogy lerontsa a haltermékek iránti fogyasztói bizalmat. Arról van szó, hogy friss termékként árusítanak korábban

Kerekasztal az agrár-K+F-tevékenységről

A Farmer Expo egyik legfontosabb rendezvénye augusztus 28-án zajlott, hiszen összeült a Nemzeti Agrár Kutatás-fejlesztési és Innovációs Kerekasztal. A megnyitót Dr. Nagy János prorektor, a Debreceni Egyetem AMTC elnöke tartotta. Ezt követően négy előadás hangzott el, majd az ebédszünet után hat szekcióban folyt a beszélgetés az ágazat szakminisztériumi, kutatási, oktatási, társadalmi és piaci szereplőivel, képviselőivel.

Dr. Molnár Károly kutatás-fejlesztésért felelős tárca nélküli miniszter „Az agrárium szerepe és helye a kormányzati K+F-konceptióban” címmel tartott előadást. Dr. Pálinkás József, az MTA elnöke az MTA tudománnyal, kutatás-fejlesztéssel és innovációval kapcsolatos elképzeléseiről szólt. Bíró Tamás, az FVM osztályvezetője az agrár-kutatás-fejlesztés, mint mezőgazdasági és nemzetgazdasági prioritás témakörben mondta el gondolatait. Dr. Lippényi Tivadar, a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal elnökhelyettese a nemzeti és a nemzetközi forrásokat ismertette.

A hat szekcióban – állattenyésztés és kapcsolódó területei; növénytermesztés és kapcsolódó területei; élelmiszeripar és kapcsolódó területei; zöldség, gyümölcs, szőlészet, borászat, dísznövény és kapcsolódó területeik; vidékfejlesztés; természeti erőforrások – az adott témakörökhöz illeszthető kutatás-fejlesztési tevékenységet fejtették ki a felkért felszólaló szakemberek. A természeti erőforrások szekciójában a vízgazdálkodás és az öntözés-melioráció is helyet kapott, s ennek keretében kapott szót Dr. Orosz Sándor országgyűlési képviselő, a Haltermelők Országos Szövetsége és TermékTanácsa ügyvezető elnöke. A kerekasztal elsődleges célja, hogy egy agrár-innovációs stratégia álljon össze, s ehhez a gazdasági szereplők, érdekképviseleti szervezetek véleményét is kikéri a stratégia összeállító.

Az elnök mélyszéles felhőborodásának adott hangot amiatt, hogy a szervezők a természeti erőforrások címszó alatt beszélnek a vízről, de a halászat, a halgazdálkodás fogalma meg sem jelenik a meghívóban. Annak ellenére, hogy személy szerint őt, és Dr. Váradi Lászlót, a HAKI főigazgatóját is felkérték hozzászólásra. A halászat és az innováció szoros kapcsolatban él egymással annak ellenére, hogy mindez az ágazat irányítási szintjén nem jelenik meg. Egy olyan ágazatban, ahol a talponmaradásért küzdenek a piaci szereplők – legalább fél évtizede nem mozdult a halár, miközben minden input, és output ár jelentősen megemelkedett –, az innovációnak igen nagy szerepe van. Minél rosszabb a gazdasági helyzet, annál nagyobb az innovációs igény, hiszen változtatni kell annak érdekében, hogy legalább úgy éljen ma, mint tegnap.

A halászatban egyébként kényszer nélkül is sikeres innovációs fejlesztések történtek,

hangsúlyozta az elnök. Jónéhány kiváló szakembert említhetünk, mint például *Antalffy Antalt*, *Dr. Woynarovich Elek* professzort, vagy a nemrég elhunyt *Tölg Istvánt*, akik a tógazdálkodási technológián, a pontytenyésztés nagyüzemi feltételeinek a megteremtésén is munkálkodtak. Az már a rendszerváltás hozadéka, hogy a tógazdaságoknál kibontakoztak a horgászturizmus, a multifunkcionális halászat kutatásai. De más halfajok termelését is bevonták a gazdálkodásba (az egyik sikertörténet az afrikai harscsáé), ugyanakkor a technológiai fejlesztés egy kicsit elmaradt a kívánt szinttől.

A 2007–2013-as költségvetés a magyar halászat szempontjából az elszalasztott lehetőségek időszaka. A hazai halászság brüsszeli képviselete nemhogy kívánnivalót hagyott maga után, de egész egyszerűen

rossz volt, jelentette ki az elnök. Az Európai Unióban a halászat kezelésének az ügye gyökeresen megváltozott, s a baj az, hogy a magyar szakigazgatás továbbra is úgy tesz, mintha mi sem történt volna. A magyar halászat egyedüli pénzügyi forrása az Európai Halászati Alap, amelyből a fejlesztéseket meg kell valósítani a tógazdálkodásnak. Szükség volna egy „halas” gondolkodású, de egyébként az EU innovációs és K+F-tevékenységével is foglalkozó, a döntéshozatali rendbe beágyazott emberre, aki kellő képviseletet biztosítana az ágazatnak idehaza és Brüsszelben is. Ilyen ma nincs, s a jelenlegi igazgatási rendben a halászság valós érdekképviselete elvész.

Ezen a helyzeten változtatni kell. Az elnök szerint a magyar halászat szabályozását és igazgatási rendjét a Brüsszel által is elfogadott Nemzeti Halászati Stratégiai Terv igényeihez kell igazítani. Ez pedig azt jelentené, hogy Magyarországon legalább egy államtitkári rangban lévő személy vezetésével ismét jöjjön létre a Halászati Főfelügyelőség, amelyhez biztosítsák a széles körűen képzett apparátust is, mondta végezetül Orosz Sándor.

H. Gy.

Apajpusztai képeslap

Szomor Dezső egyéni vállalkozóként gazdálkodik Apajon, a Kiskunsági Nemzeti Park területén. Nem tótulajdonos, mert állami területen épített halastavakat, mégpedig 450 hektáron. Emellett gabonát termesz, szürke marhát tart, virágot termel, amelyek közül az ő esetében ez utóbbi a leginkább értelmezhető, hiszen 1971-ben végezte el a kertészeti egyetemet. Vagyis eredeti szakmáját tekintve kertész, de régóta folytat mezőgazdasági tevékenységet, mégpedig egy olyan területen, amelynek nagy része természetvédelmi oltalom alatt áll.

A gazdálkodók többsége nem örül, ha védett területen kell dolgoznia, mert ott igen sok a korlátozás. Szomor Dezső viszont arra gondolt, amikor megkapta a területek bérleti jogát 1994-ben, hogy nem a gazdálkodás ténye az, ami a természetvédelemmel ütközik – hiszen ezeken a területeken több száz éve folyik gazdasági tevékenység – hanem a gazdálkodás mikéntje és hogyanja a döntő fontosságú. Ha csak a haszon mértékének a növelésére törekedett volna az elmúlt években, akkor bizonyára összetűzésbe került volna a természetvédelmi érdekekkel. Ehelyett azt kereste, hogy mely tevékenységek azok, amelyek jól illeszthetők a természet- és környezetvédelmi korlátok közé.

Szomor Dezső

A szürke marha tartása már a kezdetekben – igaz, ekkor még csak hobbiból – fontos volt, hiszen ezt a fajt kihalás fenyegette. A nagy, szikes legelők gondozására a szürke marha legeltetése az egyik legjobb tevékenység, s ennek pozitív hatása meg is mutatkozott az apaji pusztákon. Apajpuszta mindig is híres volt gazdag állatvilágáról, s az ott élő madarakról, de a múlt század végére megirított az állomány, ezért Szomor Dezső *Tölg Istvánnal* – ő ebben az időszakban ment nyugdíjba a TEHAG-tól – azon gondolkodott, hogyan lehetne visszaállítani az eredeti állapotokat. Kidolgoztak egy víz-rekonstrukciós tervet, majd halastavakat építettek.

A vízzel gazdálkodni kell!

Köztudott, hogy a 2008-as esztendőt a víz évének nevezték el. Ebből az alkalomból megszaporodtak azok a rendezvények, amelyek a hazai édesvíz állomány, s a vízgazdálkodás helyzetével foglalkoznak. Lévai Ferenc, a Haltermelők Országos Szövetsége és Terméktanácsa társelnöke a Magyar Tudományos Akadémia mezőgazdasági és vízgazdálkodási bizottságának a rendezvényén – a III. Mezőgazdasági és Vízgazdálkodási Tudományos Napon – felkért előadóként is jelen volt. A tudományos nap témája „A vizeink hasznosítása” címet viselte, s a társelnökök kívül további négy előadó fejtette ki véleményét egy-egy témakörben.

Simonffy Zoltán „Van-e elegendő tartalékvíz a felszín alatt?” című előadásából kiderült, hogy korántsem akkora a tartalékvíz mennyisége, mint amennyit a közvélemény számon tart. Különösen azért, mert az aszályos esztendőben a víz leszivárgása a talajba igen kicsi. Cselötei László professzor „A víz vízzel, öntözés öntözéssel” címmel érdekes összehasonlítást végzett arról, hogy mennyit és miért öntöztünk évtizedekkel ezelőtt, s hogyan állunk most ezen a téren. A végső konklúziója az volt az előadónak, hogy nincs egyetlen érv sem amellett, hogy az öntözést ne növeljük, ezért azt kell tennünk, amit ilyen esetben a szakmai előírás is megkövetel.

Az első 45 hektáros halastó 1996-1997-ben készült el, s abból megállapíthatók, hogy érdemes ezt az építési munkát folytatni. Ezek után újabb 400 hektárt építettek, és sokkal jobb eredmények születtek, mint amit vártak. A madarak nagy számban és gyorsan visszaköltöztek. A haltelelőkön átfolyó vizet nem a csatornába engedték vissza, hanem egy nagy, 800 hektáros rétre, ahol a víz következtében egy újabb vizes élőhely jött létre. Nem csoda, hogy két évvel ezelőtt ramsari területnek nyilvánították a tavakat, a vizes élőhelyekkel együtt.

A nemzeti park vezetése méltányolja Szomor Dezső tevékenységét, s ennek következtében kiváló az együttműködésük a vállalkozóval. Igaz ugyan, hogy a gazdálkodás kötöttségekkel jár, de azért meg lehet élni, mondta Szomor Dezső. Ami a halgazdálkodás illeti, 300 hektár tófelület kívül esik a nemzeti parkon, de ott is extenzív gazdálkodást folytat a vállalkozó, aki időközben elvégezte a halászati szakmérnöki kurzust is. Az a cél, hogy minél több madár éljen meg a tavaknál és vonzáskörzetükben. Ezért a nádas, a vízi növényzetet nem irtották és nem tisztították ki, így a vízfelület fele növényzettel borított. Halgazdálkodást 450 hektáron végeznek, ami nagy hasznot nem hoz, hiszen az extenzív termelés következtében hektáronként 500 kilogramm a pontyhozam.

(h-n)

Lévai Ferenc társelnök az előadásában arról szólt, hogy mire való az ökológiai víz. Víz nélkül nincs élet, hiszen az emberi test 70 százalékát is víz alkotja. Ha ennek a 70 százalékának a 30 százalékát elveszítjük, akkor bizony meghalunk. S az is tény, hogy a Magyarországon élő 10 ezer védett állat is csak vízben vagy vízhez kötötten él meg. A biodiverzitás alapja is a víz. Ha valaki járt már a Szaharában, bizonyára látta azt a várost, amelyet 2200 éve nem lak ember. Egy Körös méretű folyó adta a vizet a város lakóinak, amely viszont 2200 évvel ezelőtt kiszáradt. Ma már tudjuk, hogy a Szahara alatt van ez a víz, mivel ott egy Duna nagyságú folyamrendszer folyik 30–50–100 méteres mélységekben. A víz megléte vagy nemléte az élet alapja, az ökológiai víz pedig azt biztosítja, hogy minél többen vészeljük át a mostani időszakot. A biológiai sokféleség ugyanis egyre csökken.

A víznek abban is óriási szerepe van, hogy a vízhez kötött életű állatok seregei átvészelik-e a mostani időszakot. Az utolsó húsz év bebizonyította, hogy az ökotudatos gondolkodás ennek a folyamatnak gátat szab, hiszen a magunk biológiai léte is vesztélyben forog.

Ha nem teszünk meg mindent azért, hogy több víz maradjon az országban – Magyarországon a legnagyobb az egy főre eső átfolyó víz mennyisége, vagyis nincs még egy olyan állama a világnak, ahol annyi víz elfolyna az állampolgárok mellett haszontalanul, mint itt – akkor súlyos károk keletkeznek. A vizet alulértékeljük, hangsúlyozta Lévai Ferenc, s csak akkor fordítunk rá figyelmet, ha aszály vagy árvíz sújtja az országot. S ez az életlehetőségeinket is hosszú távon befolyásolja. Az, hogy például mennyi Magyarországon a légúti megbetegedés, függ attól, hogy mekkora a levegő páratartalma. Ha kevesebb, akkor könnyebben megtapad a kiszáradó szájban, toroküreghen a vírus. Nincs élet víz nélkül, s az ökológiai víz az élet vize.

Ligetvári Ferenc és Pekár István termálvíz-készletünk helyzetét elemezték. Egy korábbi hőtérkép szerint Magyarország területének 70 százalékán valamilyen szinten termálvizet rejt a Föld, különböző mélységekben. Igen ám, de a legújabb jogszabályok

Lévai Ferenc

szerint a termálvizet csak úgy nyerhetjük ki, hogy ha visszasajtoljuk a vizet abba a rétegbe, ahonnan jött. Csak a hőt kell a vízből kinyerni, de vannak olyan típusú kőzetek, ahol eleve meghiúsul a kitermelés, ha vissza akarjuk sajtolni a kinyert vizet. Ezzel a magyar szabályozás ellehetetleníti a hévíz használatát. Az előadó szerint azokat a hévizeket, amelyeket nem lehet visszasajtolni a geológiai és morfológiai adottságok miatt, azokat a vizeket ártalmatlanítani kell, s azután hasznosítani más célokra is.

Fehér Ferenc „Társulati hátszéllel” című előadásában kifejtette, hogy a mezőgazdasági vízi társulatok nem mai keletűek, hiszen az első társulat 1811-ben alakult Sárreán, Beszédes József főmérnöksége alatt. A vízi társulatok hivatottak arra, hogy szakmailag korrekten, a tagok által befizetett és az állami pénzekből azokat a vízrendszereket, amelyek funkciója ma már nem csak a víz elvezetéséből, hanem visszatartásából is áll, kezeljék és karbantartsák. Nyilván vannak átfedések, hiszen vannak víztestek, amelyek nem gazdálkodásra valók, hanem közjóléti funkciókat látnak el, de ezekkel is gazdálkodni szükséges, összhangban a mezőgazdaság érdekeivel.

Ami a halászok vízhasználati problémáit illeti, a társelnök elmondta, hogy a megoldásban köztes állapot uralkodik. Létrejött a halászati és vízgazdálkodási bizottság, amely ötször ülésezett. Az a szakma kérése, hogy a télen haszontalanul elfolyó vizeket a halastavak tározassák azokra az időszakokra, amikor a vízkivételre más igények is jelentkeznek. Így a vizeket megtarthatjuk mindazokkal a kockázatokkal, ami ezzel jár. A vízdíjakkal kapcsolatban olyan megállapodás született, hogy kiszabásakor az arányosság és a méltányosság elvei érvényesüljenek. Ne sarcsedés legyen a vízdíj kiszabása, beszedése, s azt is tudomásul kell venni, hogy a vízhasználat nem a vizet szolgáltatók, hanem az ország érdeke, mondta végezetül Lévai Ferenc.

(hajtun)

Jubileum Gyomaendrődön

Nem először írhatjuk le, hogy a Haltermelők Országos Szövetsége és Terméktanácsa által 1999-ben indított kommunikációs marketing program a megvalósítása során beváltotta a hozzá fűzött reményeket. A program tíz éves, s ez alkalmat ad arra is, hogy az ország több helyszínén jubileumi rendezvényeket tartsanak. S nem csupán a kerek évfordulót ünneplik. A legtöbb helyszínen azt is nyugtázzhatják, hogy a rendező városok, települések befogadták, magukénak érzik a halételekhez köthető rendezvényeket. Így történt ez Gyomaendrődön is, ahol augusztus 17-én a X. Nemzetközi Halfőző Versenyt rendezték meg.

Várfi András, Gyomaendrőd polgármestere büszkén mondja, hogy a fia is főz a versenyen, ezáltal a Várfi család még aktívabban bekapcsolódott az eseménybe. A dicsekvés persze csak a rendezvény érdekében helyénvaló, túl azon, hogy az emberek büszkék a családjukra. Várfi András nem titkolta kedveli a halételeket, így odahaza, a családi asztalnál sokkal több hal fogy, mint az országos átlag. A fiú, Péter egyébként nem amatőr szinten készült a versenyre: már korábban elvégezte – főiskolai tanulmányai mellett – a Bethlen Gábor Szakképző Iskolában a szakácsképző kurzust, s miután szeret főzni, nagy társaságot szervezett maga köré, miközben a versenyen is elindult. Persze nem az eredmény a fontos, hanem a hangulat és az, hogy mindenki jól érezze magát.

Várfi András azt hangsúlyozza, hogy a tizedik versenyen is beigazolódtott, hogy az esemény kiválóan alkalmas a baráti társaságok összejövetelére, az emberi kapcsolatok kiszélesítésére, hiszen barátságok szövődnek. A városnak is sokat hozott a rendezvény. A polgármester előd, *Dávid Imre* volt az, aki *Tímár János* vendégül és *Dr. Csoma Antallal*, a Kőrösi Halász Szövetség elnökével megszervezte az első versenyt. Várfi András elmondta, hogy *Csoma Antal* mind idehaza, mind külföldön elismert halász szakember, aki nem csupán szereti a halat, de kiváló propagandistája is a halász szakmának. Az elismertséget egy történet is igazolja. A polgármester Wittenbergben járt, ahol egy halas ember a füstölt halat árulta a piacon. Eszrevette a magyar küldöttséget, s amikor megtudta, hogy Gyomaendrődön jönnek a vendégek, akkor csak annyit mondott: *Tóni bácsit jól ismerem.*

A verseny nemzetköziségére jellemző, hogy az idén mindhárom testvérvárosból – a németországi Schönek, a lengyelországi Pilzno és a legrégebbi kapcsolat, a romániai Nagyenyed tartoznak közéjük – érkezett delegáció. A németek ugyan nem főztek, de a város polgármestere részt vett a zsűri munkájában. Alakul egy újabb testvérvárosi kapcsolat a szlovákiai Brunski településsel, mivel a gyomaendrődi gimnáziumnak már régi kapcsol-

latai vannak a szlovák tanintézménnyel. Ottwából érkezett egy emigrált magyarokból összeállt énekkórus, akik a versenyt megelőző este a református templomban léptek fel, majd másnap a bogrács mellé álltak.

Ami a várost illeti, tavaly ünnepelték Gyomaendrőd létrejöttének 25. évfordulóját, s talai vannak a szlovák tanintézménnyel. Ottwából érkezett egy emigrált magyarokból összeállt énekkórus, akik a versenyt megelőző este a református templomban léptek fel, majd másnap a bogrács mellé álltak.

Ami a várost illeti, tavaly ünnepelték Gyomaendrőd létrejöttének 25. évfordulóját, s talai vannak a szlovák tanintézménnyel. Ottwából érkezett egy emigrált magyarokból összeállt énekkórus, akik a versenyt megelőző este a református templomban léptek fel, majd másnap a bogrács mellé álltak.

Miután a város vízparti település, a fejlesztések többsége is ennek az értéknek a kibontakoztatását szolgálja.

A baráti körök, a pártok csapatai odahaza is gyakorolják a bográcsban való főzést, hiszen igény mutatkozik az ízletes halétel iránt, már csak azért is, mert segít a turizmus fellendítésében.

A verseny végeredménye

A tiszai jellegű halászlé kategóriában 1. *Dr. Novics György* (Baja), 2. *Jenei László* (Gyomaendrőd), 3. *ifj. Osskó Sándor* (Gyomaendrőd), 4. *Szucsák György* (Békésszentandrás), 5. *Sáréti pákászok csapata* (Szeghalom).

A dunai jellegű halászlé kategóriában 1. *Kopeti Magdolna* (Mohács), 2. *Dr. Novics Györgyné* (Baja), 3. *Karakas János* (Körösladány).

Egyéb halételek kategóriában 1. *Mészáros Pál* (Cibakháza), 2. *Hárskúti Jánosné* (Szarvas), 3. *Hegedűs Zoltán* (Szarvas).

Az abszolút győzelmet *Dr. Novics György* érdemelte ki.

ni a védekezésre. Ma ott tartanak, hogy a belvíz 2. programját valósítják meg, ami mintegy 200 millió forint kiadást jelent. A belvíz 6. programhoz – négy külterületi holtágat csatornákkal kötnék össze, ártereket tesznek rendbe, iszaptalanítanak – viszont már 800 millió forint szükséges.

Az idei év a vizek éve, s aligha kell hangsúlyozni, hogy mindennapi életünk víz nélkül nem lenne teljes. A víz létszükséglet, nem csupán isszuk, de fürdünk benne, és alakítja környezetünket, a mikroklimát. A belvíz program megvalósítása jól halad Gyomaendrődön, s a belterület felé folyó csatornák szintezése, karbantartása, fenéklemezzel való el látása, az árterek karbantartása hamarosan befejeződik. A belvíz 3. program megyei szintű, s 250 millió forintba kerül. Ennek keretében a belterületen lévő Fűzfás-zugi, Csókásizugi és Hantos-kerti csatornák belvíz-befogadó képességének a növelése a cél. Magyarán az iszapot ki kell kotorni a holtágakból, ezáltal a vizek elhetőbbé válnak, fürdésre, horgászásra alkalmassak lesznek.

Csoma Antal, a zsűri elnöke tíz évvel ezelőtt, amikor a versenyt elindították, nem gondolta, hogy hagyományá válik az esemény.

Amde ahogy haladt az idő, úgy erősödött a program, nőtt a résztvevők száma, s nem utolsósorban a verseny népszerűsége. Nemcsak Gyomaendrőd és környékéről, Békés megyéből jöttek a versenyzők, hanem szinte az ország minden pontjáról, így Bajáról, Mohácsról, Szolnokról, Nyíregyházáról, Heves megyéből. S a külföldi versenyzők száma is növekedett. Idén 68 versenyző 89 halételt készített. A jubileumi rendezvényen tehát – ha nem is érték el a száz halételt – rekordot döntöttek, ami azért is tiszteletreméltó eredmény, mert nem ez az egyedüli gasztronómiai esemény Békés megyében. Akad konkurencia, ennek ellenére a halételek főzésének itt rangja és hagyománya van.

A zsűrinek nem volt könnyű dolguk, mert sok jó átlagos étel készült, értékelt az elnök. Az elmúlt évtizedben fokozatosan nőtt a halételek iránti érdeklődés, s ma már nem csak a versenyen főznek a helyiek és a versenyzők, hanem odahaza is. A baráti körök, a pártok csapatai odahaza is gyakorolják a bográcsban való főzést, hiszen igény mutatkozik az ízletes halétel iránt, már csak azért is, mert segít a turizmus fellendítésében. A jól elkészített halétel vonzó a turisták számára is. S ez is a cél, hiszen ha több halétel készül, akkor az országos halfogyasztás is nő, így több halat kell a magyar halászoknak termelni, feldolgozni.

H. Gy.

Bővült a tiszai halfesztivál

Már régen kinőtte a „szögedi híd” alját a Nemzetközi Tiszai Halfesztivál, amelyet Frank Sándor mesterszakács azért talált ki és szervezett meg 12 évvel ezelőtt, hogy a világhírű szegedi halászlé hagyományait megőrizték tovább ápolják. A halételek népszerűsítése érdekében halfőző érdemrendet alapított a mesterszakács, amit minden évben szeptember első hétvégén oszt ki halászlé és szabadon választott halétel kategóriákban. Így történt ez idén is, hiszen szeptember 4–7-ig több tízezer ember lepte el a Tisza két partját.

A fesztiválon kezdetek óta vesz részt a Szegedfish Kft., amelynek ügyvezetője Sztanó János. A rendezvény évről évre bővül és változik. A halfőző versenyre – amely eltér a hagyományos versenytől – szombaton került sor, amikor is civil és politikai szervezetek, magánemberek, társaságok, különböző csoportok, baráti közösségek a Tisza partján halat főztek. Ez azt jelenti, hogy a 20 főstől az öt-hatszáz fős társaságig gyűl-

nek össze a vendégek, és fogyasztják a helyben készült halételeket. Az ételek bírálata sem a megszokott. A szervezők abból indultak ki, hogy mindenki, aki főz, a legjobb halászlét főzi meg, amit az ő társasága leginkább szeret. Nincs tehát jelentősége a fortélyoknak, csak annak, hogy ki hányadszor vesz részt a rendezvényen, ugyanis a részvételi számok növekedésével változik a bogrács színe.

Ladányi János és Sztanó János méri a halászlét

Az édesvíz stratégiai kincs!

Az Európai Parlament környezetvédelmi vitájához benyújtott írásbeli hozzászólásában Hegyi Gyula, az Európai Parlament Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszerbiztonsági Bizottságának tagja az édesvíz stratégiai jelentőségére hívta fel a figyelmet. A magyar képviselő szerint a globális klímaváltozás Magyarországon és sok más uniós országban alapvetően a szélsőséges csapadékeloszlást jelenti. Árvizek és száraz hónapok váltogatják egymást, ami új vízgazdálkodási stratégiát követel meg.

Hegyi Gyula hangsúlyozta: minden csepp édesvízzel felelősen kell gazdálkodunk, s ezt csak uniós összefogással lehet megvalósítani. Ezért legkésőbb a 2013-ban kezdődő költségvetési periódusban komoly közösségi forrásokat kell megnyitni a vízgazdálkodásra. A szocialista képviselő fontosnak nevezte az egészséges ivóvíz biztosítását valamennyi uniós polgár számára. Utalt a hőforrások hasznosítására is gyógyvizek, illetve a geotermikus energia formájában.

Hegyi Gyula elmondta, hogy a magyar vízügyi szakemberek kiválóak, ezért a harmadik világ vizes projektjeinek hasznosításában is segítséget adhatnak uniós projektek keretében. A magyar képviselő szerint az édesvíz a huszonegyedik század talán legfontosabb kincse.

A Tisza mindkét partját elfoglalták a főzők

Sztanó János úgy véli, az a legfontosabb szempont, hogy a halfogyasztást népszerűsítsék. Az emberekkel meg kell köztölni és szeretetni a halételeket, hiszen a haltermelőknek az az érdekük, ha a fogyasztók megismerik a haltermékeket. A rendezvény egyben nagy szervezőerőt is kisugároz: nyoma sincs a már-már megszokott társadalmi szakadéknak. A politikai pártok képviselői szívesen mennek át a másik sátorba, ahol egy-egy pohár pálinka, sör elfogyasztása után már nincs ideológiai ellentét. Az ide fesztiválra 185 szervezet jelentkezett, s egyre több a külföldi résztvevő. Jöttek vendégek és „versenyzők” Németországból, Szerbiából, Romániából, Szlovákiából, akik szintén megfőzték a maguk halételét.

A Szegedfish Kft. kezdetektől támogatja a rendezvényt, itt minden jelentkező ka-

pott a cég halából. Sztanó János szerint ez a cég érdeke is, hiszen ha többen fogyasztják a halat, többet kell termelni. Azon kívül, hogy a cég is jelen van a rendezvényen – halászlét, sült kárászt, sült pontyot, haltepertőt készítettek a vendégeknek – közvetlenül segítik a helyi Rotary Klubot is. A hal egyébként fogy, s ez a cég gazdálkodási eredményein is megmutatkozik. Az persze köztudott, hogy a termelési költségek jelentősen megemelkedtek, a takarmány ára kétszeresére nőtt, a vízdíjak lényegesen megemelkedtek, de némi áremelkedést is el tudtak érni a piacon. Összességében az mondható, hogy a tavalyi eredményességgel elégedettek lesznek a cégnél. Pénzügyi, likviditási gondok nem zavarják a termelést, az viszont nem kedvező, hogy a fejlesztési pályázatok még nem jelentek meg.

H-n

Az akvakultúra jelentősége

Tölg László, a Haltermelők Országos Szövetsége és Terméktanácsának főmunkatársa, a FEAP édesvízi bizottságának vezetője a közelmúltban, egész pontosan szeptember 10–12-e között Brüsszelben járt abból az alkalomból, hogy az Európai Környezetvédelmi és Fejlesztési Iroda konferenciát rendezett az akvakultúra jövőbeni fejlesztési lehetőségeiről, fenntarthatóságáról. A több mint száz résztvevő – környezetvédők, közgazdászok, társadalmi bizottságok, vízes és halas szakemberek – mind-mind a maga területéről mondta el véleményét.

A konferencia megrendezését a spanyol Környezetvédelmi és Vidékfejlesztési Minisztérium támogatta, nem véletlenül. Bár a témakör elsősorban az európai akvakultúrát érintette, a globális halászat, akvakultúra és halpiac fejlesztési lehetőségei mégis szóba kerültek. Nyilvánvalóvá vált az elmúlt évtizedben, hogy bizonyos halfajok esetében az akvakultúrára jelentős jövőbeni fejlődés vár, a tengeri halászat rovására. A döntéshozók is elismerték, hogy az Európai Unióban is megnőtt az akvakultúra jelentősége, miként a világ más régiójában is.

A konferencia során kiderült, hogy az akvakultúra szektort egyes esetekben ugyanolyan negatív elbírálásban részesítik, mint a tengeri halászatot. A vásárlók, a fogyasztók – Európában, Ázsiában, Amerikában – ugyanis úgy gondolják, hogy az akvakultúra éppúgy árt a halfajok fennmaradásának, mint a tengeri halászat, amely köztudottan lerabolja és pusztítja a halfaunát a minél nagyobb haszonszerzés érdekében. Az előadások és a hozzászólások során tisztázódott a két szektor közötti különbség, és jelentős problémaként fogalmazódott meg az azonos megítélés. A fogyasztókat tájékoztatni kell arról, hogy az akvakultúra olyan fenntartható gazdálkodás, amit fejleszteni szükséges.

A másik nagy kérdés, ami az Európai Unióban belül megfogalmazódott, hogy a harmadik országból jövő haltermékek igen nyomott áron érkeznek az unió területére, és sok esetben nem abban a minőségben, amit az európai fogyasztó elvár. Elsősorban a távol-keleti termelőknel a termelési költségek jóval alacsonyabbak az uniós társaikénál, ahol minden költség évről évre jelentősen nő. Az uniós termelőknek igen sokféle előírást kell betartaniuk ahhoz, hogy végezhesék a tevékenységüket. Elég, ha csak a környezetvédelmi előírásokat említjük, amely jelentős többletköltségeket ró a termelőre. Az Európai Unió szabályozása jóval bonyolultabb, szigorúbb és nagyobb költségekkel járó előírás, mint a harmadik országok termelőinél. A kérdés tisztázása, a piaci versenyfelté-

telek közelítése persze a World Trade Organization (WTO) hatáskörébe tartozik. Az azonban megfogalmazódott, hogy aki az Európai Unió piacán akar jelen lenni, az legyen köteles betartania az uniós szabályokat. S ez vonatkozik a haltermékekre is. Komoly marketingmunkára van szükség ahhoz, hogy a fogyasztókat is meggyőzzük arról, hogy az uniós akvakultúra-termékek – lazac, pisztráng, afrikai harcsa, ponty – egy fenntartható módon végzett gazdálkodásra alapozott, egészséges

élelmiszert előállító folyamat révén jutnak a fogyasztó asztalára, ezért érdemes megvenni. Nem ellentétben, de mindenképpen versenyképes azokkal a tengeri termékekkel, amelyeket harmadik országokból behoznak.

Tölg Lászlót is felkérték egy előadás megtartására, amelynek keretében az EU újonnan csatlakozott tagországainak édesvízi akvakultúra-specialitásait ismertette. Tölg László bemutatta, hogy az újonnan csatlakozott országok a édesvízi tógazdaságok területét mintegy 280 ezer hektárral növelték. A tógazdaságok zömében pontytermelés folyik, mégpedig polikultúrában, ami azt jelenti, hogy a pontyfélék mellett egyéb, ragadozó halfajokat is előállítanak. Az édesvízi akvakultúra termelést mintegy 70 ezer tonna termékkel növelték az új tagországok, ami nem elhanyagolható mennyiség. Kiderült, hogy a édesvízi akvakultúrában belül a pontytermelés aránya mintegy 400 százalékkal nőtt, míg a szintén édesvízi akvakultúra termelés 113 százalékot

produkált az újonnan csatlakozott országokkal szemben. A brüsszeli döntéshozóknak tehát számolniuk kell ezzel a szektoral, hiszen igen jelentős a pontytermelés.

Fontos volt bemutatni azt is, hogy az újonnan csatlakozott országok akvakultúrája egészen más, mint a tengeri – például a kretrecs vagy a lazactermelő – akvakultúra rendszere. Az előadás során azt is bemutat-

ta Tölg László, hogy a tógazdaságok környezettudatos gazdálkodást folytatnak, amit igazol az agrár-környezetgazdálkodási programban való részvétel is. A tógazdaságok jól illeszkednek az ökológiai rendszerekhez, ugyanakkor szociális, humánpolitikai problémákat is megoldanak. A tógazdaságok jelentős hányada fejletlen vidéki területeken működik, ahol rossz a munkaellátottság, a szociális körülmények, az infrastruktúra fejletlen. Sok esetben egy-egy tógazdaság jelenti egy falu, kisebb község egyetlen munkalehetőségét, kezdve a takarmányozástól a feldolgozásig. Bár Magyarországon csupán 3000–3500 halász dolgozik, de a tógazdálkodáshoz kapcsolódó

területek több tízezer főnyi munkaerőt is lekötnek, ilyenek például a vidékfejlesztéssel, horgászturizmussal összefüggő tevékenységek.

A haltermelő elsősorban a haltermelésben érdekelt, de a szolgáltatói tevékenységgel ökológiai célokat is megvalósítanak a

környezetbarát technológia alkalmazásával. A vidékfejlesztéshez ugyancsak kapcsolódik a haltermelés, miként a Magyarországon 10–15 éve elterjedt multifunkcionális tógazdálkodás is szélesre tárta a nagyközönség előtt a tógazdaságok kapuit. Arról is szó esett az előadás során, hogy a tógazdaságok milyen fontos szerepet töltenek be a vízgazdálkodás szempontjából. Azt tudnunk kell, hogy Magyarországról több víz folyik el, mint amennyi befolyik, ugyanis a csapadékkal növelt vízmennyiség hagyja el az országot. S ha ez a víz elfolyik a magyar földekről, akkor az Európai Unió területe válik vízben szegényebbé, mert tőlünk minden víz délre folyik. A brüsszeli döntéshozóknak is meg kell érteniük, hogy a halastavi gazdálkodás az Európai Unió, elsősorban Magyarország édesvízkincsét – ha nem is túlzottan nagy százalékban, de – növelheti. Tölg László bemutatta a magyar vízszolgáltatási rendszert, annak anomáliáit, s azt, hogy ez nem hasonlít az osztrák rendszerhez. Magyarországon nincsenek olyan víztározók, mint Ausztriában, nekünk 30 ezer hektár halastavunk van, amiből 24 ezer hektár működik. Fontos tehát, hogy ezeken a területeken hosszú távon folyjon haltermelés, vízgazdálkodás, mert ezáltal nő a vízkészlet, alakítjuk a környezetet. Tölg László végezetül arra hívta fel a hallgatóság figyelmét, hogy a halászat a Kárpát-medencében legalább nyolcszáz éves szakma. Jó volna a jogszabályokat úgy megfogalmazni, hogy az ősi szerszámokat használó halászok meg tudjanak élni.

H. Gy.

S ha ez a víz elfolyik a magyar földekről, akkor az Európai Unió területe válik vízben szegényebbé, mert tőlünk minden víz délre folyik.

A konferencia során kiderült, hogy az akvakultúra szektort egyes esetekben ugyanolyan negatív elbírálásban részesítik, mint a tengeri halászatot.